

37. Elintarvikekeskus

Lautakunnan kokoonpano ja kokoukset. Elintarvikekeskuksen lautakunnan puheenjohtajaksi v:ksi 1955 valittiin filosofian maisteri A. Voipio-Juvas sekä lautakunnan jäseniksi rouva H. R. Arvisto, varastoesimies O. Helenius, rouva A. M. Häggman, toiminnanjohtaja A. E. Katra, rouva M. M. Kulonen, toimitsija M. V. Rauhamo, professori P. K. Roine sekä tohtori U. E. Tötterman. Lautakunta valitsi varapuheenjohtajakseen tohtori Töttermanin (27. 1. 5 §). Kaupunginhallituksen edustajana lautakunnassa oli varatuomari K. E. Östenson.

Lautakunta kokoontui 11 kertaa ja oli sen käsittelemien asiain pykäläluku 119. Saapuneita kirjeitä oli 67 ja laskuja 2 323, lähetettyjä kirjeitä 158, laskuja 2 136 ja kirjeitä 11.

Lautakunnan päätökset. Kamreeri Y. E. Laesmaa ja hänen estyneenä ollessaan kirjanpitäjä H. Heinonen tai toimistoapulainen V. Narvola valtuutettiin yhdessä joko kassanhoitaja E. Maijalan tai toimistoapulaisen M. Oksasen kanssa allekirjoittamaan shekit, maksumääräykset yms.; toimitusjohtaja T. E. Ekberg ja hänen estyneenä ollessaan kamreeri Y. Laesmaa oikeutettiin hyväksymään laskut ja viimeksimainittu lähetteet sekä hänen estyneenä ollessaan kirjanpitäjä Heinonen tai toimistoapulainen Narvola (27. 1. 6 §). kassantarkastajiksi kertomusvuodeksi määrättiin lautakunnan jäsenet Arvisto ja Katra (27. 1. 7 §); tuotantokomitealle tiedoitettiin, ettei sen kuljetusauton hankkimista laitokselle koskeva esitys määrärahan puuttuessa johtanut myönteiseen tulokseen (24. 2. 21 §); rakennusviraston hankintaosastolta pyydettiin lausunto Toukolan konepajan ruokalan ruokailuajkojen muuttamisen tarpeellisuudesta (24. 2. 24 §); kertomusvuodeksi vahvistettiin laitoksen kertahankinnan ylimmäksi arvoksi 3 milj. mk (17. 5. 53 §); päätettiin v:ksi 1956 tilattavista sanoma- ja aikakauslehdistä (22. 9. 86 §). Lisäksi päätettiin eräistä elintarvikehankinnoista (20. 6. 67 §, 22. 9. 82 §, 27. 10. 91, 93 §).

Esityksiä tehtiin kaupunginhallitukselle mm. seuraavista asioista: eräiden virkojen palkkaluokitus tai perustaminen (20. 6. 64, 66 §); kunnallisen ruokalan avaaminen Stadionille verovirastoa varten (24. 11. 104 §). Palkkalautakunnalle esitettiin eräiden virkojen nimikkeiden muuttamista (20. 6. 65 §).

Lausunnot. Kaupunginhallitukselle annettiin lausuntoja, jotka koskivat: uuden ruoka-tehtaan ja uuden juurikasvivaraston suunnittelemista varten asetetun komitean mietintöä (25. 8. 75 §); vuokrattavien kuljetusautojen kokeilua elintarvikekeskuksen ajoissa (20. 6. 62 §); vuositilintarkastajien huomautuksia perunoiden pilaantumisesta Herttoniemen juurikasvivarastossa sekä uuden juurikasvivaraston rakentamisen välttämättömyyttä (25. 8. 72 §); kaupungin poliisivankilaa varten ruokaa valmistavan keittiönpitäjän anomusta saada korotus kuukausipalkkaan ja ruoka-annosten hintoihin (27. 10. 90 §); tutkimuksen suorittamista kansakoulujen ruokailuhuoneistoista ja ruoanjakajien työolosuhteista sekä toimenpiteisiin ryhtymisestä tällöin mahdollisesti ilmenneiden epäkohtien ja puutteellisuuksien poistamiseksi (22. 12. 113 §). Palkkalautakunnalle annettiin lausunto eräiden laitoksen kassa- ja tiliviraston toimistoapulaisten virkanimikkeiden muuttamisesta (20. 6. 64 §). Lisäksi annettiin lausunnot hankintaohjekomitealle (22. 9. 81 §) ja järjestelytoimistolle (22. 9. 92 §).

Laitoksen henkilökunta. Henkilömäärä oli 202; näistä työskenteli ruokatehtaassa ja kunnallisissa ruokaloissa yhteensä 182 sekä Herttoniemen juurikasvivarastolla 20. Yksi varastomiehen ja kahdeksan keittiöapulaisen virkaa täytettiin. Vakinaisia viranhaltijoita oli 75. Kirjanpitäjä H. Heinonen oli virkavapaana 4. 3. — 26. 5. Ero myönnettiin anomuksesta ruokalanhoitaja E. J. Kuuselalle 18. 6.

Laitoksen työskentelytilat ja teknillinen välineistö. Ruokatehtaassa suoritettiin keittopatojen ja niihin liittyvän putkiston pienehköjä muutos- ja korjaustöitä. Yksi sekoittajakoneistoista kunnostettiin. Tuuletuslaitteet puhdistettiin perusteellisesti. Perunankuorimakoneiden terät ja juurikkaitten pesukoneen laakerit uusittiin. Hankittiin teräksinen laiva kuorimoon juurikkaitten kuljettamiseen.

Herttoniemen juurikasvivaraston ensimmäisen ja toisen kerroksen lattiat kunnostettiin ja uusittiin osittain sekä vasoja vahvistettiin. Sähköverkosto tarkistettiin. Varastorakennuksen katto korjattiin ja tervattiin. Talorakennusosaston kesän aikana suorittamassa kestävyystutkimuksessa todettiin varastorakennuksen siinä määrin heikentyneen, että toiseen kerrokseen suoritettavaa varastointia oli huomattavasti vähennettävä.

Laitoksen toiminta. Laitos hankki ja toimitti ruokatarvikkeita sekä valmisti ruokaa kaupungin laitoksille. Kaupunginhallituksen luvalla suoritettiin muutakin ruokatarvikkeitten välittämistä samoin kuin ruoan valmistusta ja myyntiä. Huomattavan osan laitoksen työskentelyssä muodosti ruoan toimittaminen kouluille. Liikevaihto, joka v. 1954 oli 200 200 000 mk, nousi kertomusvuonna 221 milj. mk:aan.

Ruokatarvikkeita hankittiin ruoan valmistamiseen laitoksen ruokatehtaassa kaupungin kansa- ja ammattikouluille, eräille oppi- ja yksityiskouluille sekä toiminimille, kunnallisille ruokaloille, lasten leikkikentille sekä kaupunginhallituksen määräämiin edustustilaisuuksiin.

Ruokatarvikkeita välitettiin 5 kunnalliselle sairaalalle, kunnalliskodille, vanhainkodille, 13 opetuskeittiölle, 8 lastenkodille, 44 lastentarhalle, 3 lastenseimelle, 5 päiväkodille, 7 kesäsiirtolalle, ruotsinkieliselle sokeainkoululle ja sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle.

Laitos toimi ruokatarvikkeitten yhteishankintaelimenä kiinteässä yhteistoiminnassa sairaalalautakunnan alaisten sairaaloiden sekä huolto- ja lastensuojelulautakuntien alaisten laitosten kanssa. Hankintoja suunnittelevana asiantuntijaelimenä toimi laitoksessa hankintajaosto.

Hankitut tarvikemäärät olivat seuraavat:

ruokaleipää(kuiva paino)...	23 366	kg	suolaa	20 105	kg
ruokaleipää	283 431	kpl	sipulia	3 542	»
kahvileipää	108 264	»	verta	3 939	l
jauhoja	73 700	kg	makkaraa	6 607.7	kg
suurimoita ja hiutaleita ...	62 250	»	raavasta	188 844.1	»
makarooneja	5 770	»	vasikkaa	54 304.6	»
herneitä	84 359	»	sikaa	48 348.6	»
kidesokeria	14 811	»	lammasta	3 256	»
palasokeria	2 755	»	maksaa	6 266.2	»
siirappia	530	»	kieltä	213	»
omenamarmelaadia	1 131	»	kanoja ja kalkkunoita	3 700.4	»
kahvia	1 277	»	kalaa, tuoretta ja savust.	6 809.8	»
teetä	55	»	silakoita, suolattuja	498	»
kaakaota	55	»	silliä, suolattua	912	»
kuivattuja hedelmiä	1 515	»	puolukoita	18 650	»
maitoa	2 603 072	l	virvoitusjuomia	50 050	pulloa
piimää	35 606.5	»	pilsneriä	40 440	»
voita	4 819.5	kg	talouskaljaa	683	»
margariinia	1 160	»	savukkeita	95 180	rasiaa
			sikaareja	2 625	kpl

Herttoniemen juurikasvivarastosta välitettiin:

	perunaa kg	porkkanaa kg	lanttua kg	punajuurta kg	kaalia kg	yhteensä kg
elintarvikekeskukselle	557 215	9 803	32 096	4 652	3 338	607 104
kaupungin laitoksille	349 883	11 954	14 063	5 952	14 075	395 927
muille	24 095	—	—	—	—	24 095
ylijäämä.....	822 219	23 015	9 787	10 371	2 629	868 021
Yhteensä	1 753 412	44 772	55 946	20 975	20 042	1 895 147

Elintarvikkeiden varastointi. Elintarvikekeskuksen, eräiden lastenkotien johtokunnan, lastentarhain lautakunnan, huoltolautakunnan työtupien ja kaupungin kesäsiirtoloiden käyttöön hankitut siirtomaa- ja muut ruokatarvikkeet varastointiin laitoksen Helsinginkatu 24:ssä sijaitsevaan keskusvarastoon. Kunnallisille laitoksille hankitut lihamäärät sekä ns. Care-voierät varastointiin teurastamon jäädyttämöön.

Herttoniemen juurikasvivarastossa oli vuoden lopussa varastossa elintarvikekeskuksen toimesta hankittuja juurikkaita: perunaa 596 258 kg, porkkanaa 10 897 kg, lanttua 24 875 kg, punajuurta 5 420 kg ja kaalia 6 954 eli yhteensä juurikkaita 644 404 kg. Kokolajittelua ei varastossa suoritettu. Juurikkaat säilyivät varastossa suhteellisen hyvin varsinaisen kylmän ajan. Kevät-kesäaikana ei voitu välttyä siltä, että varaston lämpötila nousi useita asteita normaalilämpötilan (+3—+5°C) yläpuolelle aiheuttaen jonkin verran perunan paino- ja pilaantumishäiriötä. Vuoden lopussa oli varastossa juurikkaita: perunaa 822 219 kg, porkkanaa 23 015 kg, lanttua 9 787 kg, punajuurta 10 371 kg ja kaalia 2 629 kg.

Käyttämättä jäänyttä varastotilaa kiinteän materiaalin varastointiin vuokrattiin Osuusliike Valiolle 812 m², Medica Oy:lle 170 m², sähkölaitokselle 125 m², Helsingin Kauppiat Oy:lle 10 m², Hedelmä Oy:lle 270 m², Kahvi Oy:lle 70 m², Paasivaaran Margariini-tehdas Oy:lle 40 m², Suomen Sokeri Oy:lle 10 m², yhteensä 1 508 m².

Varastotilaa juurikkaitten varastointiin vuokrattiin Osuusliike Elannolle 207 000 kg:n määrälle, Hankintaliike Leikas Oy:lle 210 000 kg:n, O. Backmanille 114 000 kg:n, Helsingin asemaravintolalle 108 000 kg:n, O. Tuomikoskelle 102 000 kg:n, Albertinkadun Liha- ja Leikkeleliike Oy:lle 30 000 kg:n, Yhtyneet Ravintolat Oy:lle 305 000 kg:n, Hietalahden Liha Oy:lle 76 000 kg:n, Nikkilän sairaalalle 30 000 kg:n määrälle, eli yhteensä 1 182 000 kg:lle.

Ruoan valmistus ja myynti. Ruokatehtaassa valmistettiin annoksia kansa-, oppi- ja ammattikouluille 4 225 917, kunnallisille ruokalaille 524 607, kaupungin leikkikentille ja koulupuutarhoille 74 730, huoltolautakunnan työtuville 57 400, kaupunginhallituksen tilaisuuksiin 11 102 ja yksityisille laitoksille 71 263 eli yhteensä 4 965 019. Annoslisäys v:een 1954 verrattuna oli 23 945.

Ruokatehtaassa valmistettuja annoksia myytiin: 11 kunnalliselle ruokalalle, 77 Helsingin kansakoululle, 3 ammattikoululle, 25 oppikoululle, 16 kaupungin leikkikentälle ja koulupuutarhalle, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen tilaisuuksiin, sielullisesti sairaiden vastaanottoasemalle, lastentarhalle Bulevardi 16:ssa, Tabunovin koulun lastentarhalle, Töölön valmistavalle koululle ja Suomen Teatterikoululle, Oy. Helsingin Meijeriliikkeelle, Helsingin Työväen Säästöpankille, Ab. P. G. Holm Oy:lle, Metalliteos Oy:lle, Oy. Havulinna Ab:lle ja keskuspoliisiaseman kanttiinille.

<i>Liikevaihdon ryhmitys:</i>	1955 mk	1954 mk
Kansakoulut	90 734 361	81 165 282
Ruokalalat	49 854 008	46 535 825
Sairaalat.....	33 214 807	31 870 278
Huoltotoimi	12 342 984	10 021 889
Erinäiset kaupungin laitokset	21 846 448	16 882 098
Muu liikevaihto	13 002 906	13 759 013
Luontoisedut	2 495 072	2 232 926
Yhteensä	223 490 586	202 467 311

Liikevaihdon jakautuminen kaupungin laitosten sekä muiden ostajien kesken:

	Kaupungin laitokset mk	Muut laitokset mk
Raaka-aineita	51 419 950 (23.0 %)	1 151 495 (0.5 %)
Ruokaa	105 277 663 (47.1 %)	62 512 834 (28.0 %)
Sekalaista.....	608 171 (0.3 %)	2 520 473 (1.1 %)
Yhteensä	157 305 784 (70.4 %)	66 184 802 (29.6 %)

Tulot:

	Mk
Elintarvikekeskuksen tulot	220 995 514
Luontoisedut	2 495 072
	<u>223 490 586</u>

Menot:

Elintarvikekeskus	
Palkkiot	134 000
Vakinaiset viranhaltijat	26 890 453
Tilapäiset viranhaltijat	474 940
Viranhaltijain vuosilomakustannukset	22 130
Viranhaltijain ylityökorvaukset	251 892
Muut palkkamenot	21 960 977
Vuokra	3 316 190
Vedenkulutus	689 060
Lämpö	4 703 457
Valaistus	690 081
Kaluston hankinta	1 421 739
Kaluston kunnossapito	1 477 150
Tavaranoistot	141 377 070
Tarverahat	3 840 139
Korjaukset	463 140
Kansaneläke- ja lapsilisämaksut	2 735 050
Konttokuranttitilin korko	1 459 380
	<u>211 906 848</u>
Kassa- ja tilivirasto	
Vakinaiset viranhaltijat	4 288 262
Tilapäiset viranhaltijat	319 000
Viranhaltijain ylityökorvaukset	41 257
Muut palkkamenot	259 240
	<u>4 907 759</u>
Yhteensä	<u>216 814 607</u>

Tulos:

Tulot tilien mukaan	223 490 586
Menot » »	216 814 607
	<u>Ylijäämä 6 675 979</u>